
VASTUVÕETUD TEKSTID

P9_TA(2021)0482

Sõjandus- ja julgeolekuvaldkonna eraettevõtjate, eelkõige Wagneri rühmituse toimepandud inimõiguste rikkumised

Euroopa Parlamendi 25. novembri 2021. aasta resolutsioon inimõiguste rikkumise kohta eraõiguslike sõjaliste ja turvateenuste osutajate, eelkõige Wagneri rühmituse poolt (2021/2982(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone ja soovitusi, eelkõige 4. juuli 2017. aasta resolutsiooni eraturvafirmade kohta¹, 16. septembri 2020. aasta resolutsiooni ELi ja Aafrika julgeolekukoostöö kohta Saheli piirkonnas, Lääne-Aafrikas ja Aafrika Sarvel², 16. septembri 2021. aasta soovitus ELi ja Venemaa poliitiliste suhete suuna kohta³ ning 5. juuli 2018. aasta resolutsiooni Somaalia kohta⁴,
- võttes arvesse nõukogu 7. detsembri 2020. aasta määrust (EL) 2020/1998, mis käsitleb inimõiguste raske rikkumise vastu suunatud piiravaid meetmeid⁵ (kogu maailmas rakendatav inimõiguste rikkujate vastane ELi sanktsioonirežiim),
- võttes arvesse 1949. aasta Genfi konventsioone ja nende lisaprotokolle,
- võttes arvesse Aafrika Ühtsuse Organisatsiooni 1977. aasta konventsiooni Aafrikas palgasõdurite kasutamise keelustamise kohta,
- võttes arvesse 1989. aasta rahvusvahelist konventsiooni palgasõdurite värbamise, kasutamise, rahastamise ja väljaõpetamise keelustamise kohta,
- võttes arvesse 17. septembri 2008. aasta Montreux' dokumenti riikide asjaomaste rahvusvaheliste õiguslike kohustuste ja heade tavade kohta seoses eraõiguslike sõjaliste ja turvateenuste osutajate tegevusega relvakonfliktides (Montreux' dokument),
- võttes arvesse ÜRO Inimõiguste Nõukogu loodud Liibüa sõltumatu teabekogumismissiooni 1. oktoobri 2021. aasta aruannet,

---

¹ ELT C 334, 19.9.2018, lk 80.

² ELT C 385, 22.9.2021, lk 24.

³ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0383.

⁴ ELT C 118, 8.4.2020, lk 113.

⁵ ELT L 410 I, 7.12.2020, lk 1.

- võttes arvesse ÜRO Inimõiguste Nõukogu ekspertide 31. märtsi 2021. aasta avaldust Venemaa koolitajate kohta ja 27. oktoobri 2021. aasta avaldust Wagneri rühmituse kohta Kesk-Aafrika Vabariigis,
  - võttes arvesse Liibüa-teemalise Pariisi rahvusvahelise konverentsi 12. novembri 2021. aasta deklaratsiooni,
  - võttes arvesse ÜRO suuniseid eraõiguslikes turvafirmades relvastatud isikute poolt osutatavate turvateenuste kasutamise kohta,
  - võttes arvesse ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtteid,
  - võttes arvesse aruandeid, pressiteateid ja süüdistuskirju, mille on koostanud ÜRO töörühm, kes käsitleb palgasõdurite kasutamist inimõiguste rikkumiseks ja rahvaste enesemääramisõiguse teostamise takistamiseks (ÜRO palgasõdurite kasutamist käsitlev töörühm), eelkõige neid, mis avaldati 24. märtsil 2021. aastal ja 27. oktoobril 2021. aastal,
  - võttes arvesse kirja, mille Kesk-Aafrika Vabariigi eksperdirühm (kelle volitusi pikendati resolutsiooni 2536 (2020) kohaselt) saatis 25. juunil 2021. aastal ÜRO Julgeolekunõukogu eesistujale,
  - võttes arvesse valitsustevahelist avatud töörühma, kelle ülesanne on töötada välja eraõiguslike sõjaliste ja turvateenuste osutajate tegevust reguleeriva rahvusvahelise õigusraamistiku sisu, ilma raamistiku laadi piiramata,
  - võttes arvesse eraõiguslike turvateenuste osutajate rahvusvahelist toimimisujuhendit,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 144 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 4,
- A. arvestades, et eraõiguslikud sõjaliste ja turvateenuste osutajad on eraettevõtted, kes osutavad sõjalisi ja/või turvateenuseid, mis võivad muu hulgas hõlmata relvastatud valvet, relvasüsteemide hooldust ja käitamist, vangide kinnipidamist, kohalike vägede ja julgeolekutöötajate nõustamist ja väljaõpet; arvestades, et viimastel aastatel on riigiga seotud ja valitsusvälised osalejad hakanud selliseid teenuseosutajaid konfliktipiirkondades kasutama palju sagedamini; arvestades, et 21. sajandi konfliktide tõttu, mis algasid Afganistani ja Iraagi sõdadest, on eraõiguslikud sõjaliste ja turvateenuste osutajad osalenud kõigil tasanditel, s.o alates logistilisest toest kuni ressursimahukate operatsioonideni;
- B. arvestades, et selle valdkonna arvukad reeglid ei ole üksteisega kooskõlas ja on riigiti väga erinevad; arvestades, et karistuste puudumise tõttu pakuvad ühtlustamata riigisisised õigusaktid ja mõningate eraõiguslik sõjaliste ja turvateenuste osutajate vastu võetud eneseregulatsiooni meetmed kuritarvituste eest vähe kaitset ning sellel võib olla suur mõju sellele, kuidas eraõiguslikud sõjaliste ja turvateenuste osutajad mitmepoolsetes operatsioonides ja konfliktipiirkondades käituvad;
- C. arvestades, et sõjategevuses osalemisel on eraõiguslikud sõjaliste ja turvateenuste osutajad kohustatud järgima rahvusvahelist õigust, eelkõige nagu on sätestatud kõigi ÜRO liikmesriikide poolt ratifitseeritud Genfi konventsioonides; arvestades, et Genfi konventsioonide sätteid tunnustatakse rahvusvahelise tavaõigusena; arvestades, et Genfi konventsioonide I lisaprotokollis artiklis 47 on sätestatud palgasõduri määratlus;

arvestades, et selle kohaselt on palgasõdurid tsiviilisikud ja seetõttu ei ole neil lubatud konfliktis osaleda; arvestades, et rahvusvahelise konventsiooniga palgasõdurite värbamise, kasutamise, rahastamise ja väljaõpetamise keelustamise kohta on palgasõdurid keelatud;

- D. arvestades, et eraõiguslike sõjaliste ja turvateenuste osutajate reguleerimiseks tehakse pidevalt tööd, eelkõige ÜRO valitsustevahelises avatud töörühmas, kelle ülesanne on töötada välja eraõiguslike sõjaliste ja turvateenuste osutajate tegevust reguleeriva rahvusvahelise õigusraamistiku sisu, ilma raamistiku laadi piiramata; arvestades, et selle õigusraamistiku eelnõu on kavas esitada 2022. aasta aprillis; arvestades, et EL valiti Montreux' dokumendi foorumi eesistuja toetajate rühma liikmeks;
- E. arvestades, et väga paljud palgasõduritena tegutsevad eraõiguslike sõjaliste ja turvateenuste osutajate liikmed on minevikus, aga ka hiljutistes ja käimasolevates konfliktides, pannud nii võitlejate kui ka tsiviilisikute vastu toime ränki inimõiguste rikkumisi, sealhulgas sõjakuritegusid; arvestades, et neist rikkumistest enamiku eest ei ole karistust määratud ning neid rikkumisi ei ole uuritud, kedagi ei ole vastutusele võetud ega süüdi mõistetud;
- F. arvestades, et mõned riigid, näiteks Venemaa, Türgi ja Araabia Ühendemiraadid, on eraõiguslike sõjaliste ja turvateenuste osutajate kaudu kohal paljudes praegustes või endistes konfliktipiirkondades kogu maailmas;
- G. arvestades, et Wagneri rühmitus on selliste paramilitaarjõudude ja ettevõtete võrgustik, mis on omavahel seotud omandi ja logistikavõrgustike kattuvuse tõttu; arvestades, et Wagneri rühmitus eristub teistest eraõiguslikest sõjaliste ja turvateenuste osutajatest mitmel põhjusel, näiteks selle poolest, et tal on tõendatud sidemed Vene riigi kõrgeimate võimuringkondadega, tema kohalolust on teateid paljudes riikides, tema ulatuslikes operatsioonides osaleb hinnanguliselt 10 000 töövõtjat ning on tõendeid rühmituse poolt toime pandud ränkadest inimõiguste rikkumistest, milles on teda on süüdistatud; arvestades, et Venemaa karistusseadustiku artikli 359 kohaselt on palgasõdurite kasutamine keelatud, mis tähendab, et Kremlil on võimalik selliste eraõiguslike sõjaliste ja turvateenuste osutajate nagu Wagneri rühmitus ebaseaduslikust tegevusest avalikult distantseeruda, kuid samal ajal on selles mitu lünka, mis võimaldavad kasutada neid teenuseosutajaid olulise poliitilise ja sõjalise vahendina konfliktides üle kogu maailma;
- H. arvestades, et sõltumatud organisatsioonid on tõendanud, et Wagneri rühmitusel on sidemed Venemaa ametivõimudega, nt Bellingcat on sellest teada andnud 2019. aasta jaanuarist 2021. aasta novembrini avaldatud aruannetes; arvestades, et Wagneri rühmitus kasutab väidetavalt Venemaa sõjalist taristut ja ühisbaasi, teda veetakse Venemaa sõjalennukitega ja ta kasutab sõjaväe tervishoiuteenuseid; arvestades, et seda rahastatakse osaliselt Venemaa relvajõudude varustamiseks mõeldud mitme miljoni dollari suuruste toitlustus- ja ehituslepingute kaudu, mis on sõlmitud Venemaa presidendi Vladimir Putini lähedase liitlase Jevgeni Prigožiniga seotud ettevõtetega; arvestades, et Venemaa sõjaväeluureagentuur GRU, Venemaa kaitseministeerium ja konsulaarteenistused on täielikult kaasatud Wagneri rühmituse töötajate rahastamisse, värbamisse, väljaõppesse ja kaitseesse;
- I. arvestades, et EL kehtestas hr Prigožini suhtes sanktsioonid selle eest, et ta osales Liibüa konfliktis; arvestades, et rühmituse kontrolli all on mitu ettevõtet, mille suhtes

kohaldatakse USA rahandusministeeriumi andmetel Venemaa poolsõjaliste operatsioonide toetamise, autoritaarsete režiimide kaitsmise ja loodusvarade kasutamise eest USA sanktsioone;

- J. arvestades, et eraõiguslike sõjaliste ja turvateenuste osutajate kasutamisel tugineb Kreml Nõukogude Liidu pikaajalisele tavale saata paljudesse konfliktidesse kogu maailmas sõjaväe asemel „nõustajate“ nimetuse all tuhandeid sõjavaldkonna spetsialiste, kuid samal ajal Venemaa osalemist ametlikult eitada, arvestades, et president Putin ütles 11. aprillil 2012. aastal Venemaa Riigiduumas peetud kõnes, et eraõiguslike sõjaliste teenuste osutajate rühma abil oleks väga hea saavutada riiklikke eesmärke nii, et Venemaa ei peaks otseselt sekkuma; arvestades, et Wagneri rühmituse nimest on hakatud järk-järgult loobuma, et vältida avalikku kontrolli ning Prigožin ja president Putin sellest distantseerida, ning selle asemel kasutatakse muid eri nimega rühmitusi; arvestades, et Kreml püüab ära kasutada sellist asjade käiku ja asjaolu, et Wagneri rühmitusel ei ole õiguslikku staatust, mis annab võimaluse rühmituse tegevust ja toime pandud kuritegusid endiselt eitada, nii et see mõjuks usutavalt;
- K. arvestades, et Venemaa Ukraina vastase agressiooni kontekstis võib selliste eraõiguslike sõjaliste ja turvateenuste osutajate nagu Wagneri rühmitus E.N.O.T Corp ja the Cossacks, kasutamise eesmärk olla sõjalise sekkumise varjamine, ohvrite vältimine regulaarvägedes ja seeläbi sõjaliste agressioonide tagajärjel tekkivate inimkaotuste varjamine Venemaa üldsuse eest;
- L. arvestades, et Wagneri rühmitus tuvastati esmakordselt 2014. aastal, kui ta toetas venemeelseid separatiste ja aitas Venemaa sõjaväge Ukrainas Donbassis toimivas sõjategevuses ning ebaseaduslikus sissetungis Ukraina Krimmi ja selle annekteerimises; arvestades, et rühmitus on sellest ajast alates osalenud konfliktides Süürias, Sudaanis, Mosambiigis, Liibüas, Kesk-Aafrika Vabariigis ja Venezuelas;
- M. arvestades, et Kesk-Aafrika Vabariigis jõudsid palgasõdurite kasutamise, äritegevuse ja inimõiguste ning kadunuks jääma sundimise küsimustega tegelevate ÜRO töörühmade eksperdid ning piinamise ja kohtuväliste, kiir- ja omavoliliste hukkamiste ÜRO eriraportöörid ühiselt 2021. aasta oktoobris järeldusele, et Wagneri rühmitus oli pannud toime ränki ja pidevaid inimõiguste rikkumisi, sealhulgas massilised kiirhukkamised, meelevaldsed kinnipidamised, seksuaalvägivald, rüüstamine, kadunuks jääma sundimine ja piinamine ülekuulamiste ajal;
- N. arvestades, et Wagneri rühmitus on osalenud selliste oluliste ressursside nagu kaevandus- ja tollitulude ulatuslikus ülevõtmises, nõrgestades seeläbi arengumaid ja jättes nad ilma tähtsatest avalikest ressurssidest; arvestades, et näiteks pärast seda, kui Venemaa ja Kesk-Aafrika Vabariik kirjutasid 2018. aastal alla sõjalisele lepingule, anti Wagneri rühmituse alla kuuluvale ettevõttele Lobaye Invest mitmel kaevandusobjektile kulla ja teemantide kaevandamise õigused; arvestades, et CNNi 2021. aasta juuni teadaandest selgus, et Venemaa palgasõdurid hukkasid kaevanduspiirkondades tsiviilisi ja saatsid välja kohalikke elanikke;
- O. arvestades, et Liibüas on Wagneri rühmitus vähemalt alates 2018. aastast osalenud logistilise toe pakkumises ja sõjalistes operatsioonides, et toetada Liibüa mässuliste kindralit Khalifa Haftari; arvestades, et Liibüas 2021. aasta oktoobris toimunud ÜRO teabekogumismissiooni aruande kohaselt on Wagneri rühmitus osalenud sõjakuritegudes, sealhulgas tsiviiliskite ja kinnipeetavate kiirhukkamistes, orjastamises

ja rahvusvaheliselt keelatud jalaväemiinide paigaldamises ning tsiviilisikute, sealhulgas laste tapmises ja sandistamises, näiteks Al Sbeaa külas Tripolist lõuna pool; arvestades, et aruandes on kirjeldatud ÜRO relvaembargo korduvat rikkumist ning Venemaa sõjaväe kaubalennukite kasutamist Wagneri rühmituse poolt; arvestades, et Venemaa palgasõdurite ja sõjaliste instruktorite toetus radikaalsetele relvastatud rühmitustele on ELi lõunanaabrust veelgi destabiliseerinud;

- P. arvestades, et 12. novembril 2021 Pariisis toimunud Liibüa-teemalisel konverentsil osalenud riigid väljendasid vastuseisu igasugusele välisekkumisele Liibüa asjadesse ja toetasid tegevuskava rakendamist, mis näeb ette palgasõdurite, välisvõitlejate ja välisjõudude viimise Liibüa territooriumilt välja; arvestades, et 2021. aasta novembri alguses saatis Türgi Liibüasse lisaks 7 000 palgasõdurile, kes olid riigis juba kohal ja Türgile lojaalsed, veel umbes 150 Süüria palgasõdurit, hoolimata kohalikest ja rahvusvahelistest nõudmistest viia kõik välisjõud enne 24. detsembriks 2021 kavandatud parlamendi- ja presidendivalimisi välja; arvestades, et ÜRO Liibüa-ekspertide rühma 2019. aasta septembris avaldatud lõpparuande kohaselt (mis põhineb 2011. aasta resolutsioonil 1973) värbas Araabia Ühendemiraatide ettevõtte Black Shield Security Services Liibüa konfliktis osalemiseks Sudaani kodanikke;
- Q. arvestades, et Wagneri töötajaid on alates 2015. aasta lõpust saadetud Süüriasse toetama Venemaa sõjaväe sekkumist, et päästa Assadi režiim; arvestades, et palgasõdurid on toime pannud ja filminud Süüria elanikkonna vastu suunatud jõhkraid kuritegusid, nagu tsiviilelanike piinamine, tapmine ja pea maharaiumine Palmyra lähistel; arvestades, et Süüria eralennuettevõtja Cham Wings on vedanud palgasõdureid Venemaalt Liibüasse ja hiljuti rändajaid Minskisse;
- R. arvestades, et palgasõdurite kasutamise küsimustega tegelev ÜRO töörühm on avaldanud teateid, milles väidetakse, et Aserbaidžaan on kasutanud Türgi abiga Süüria palgasõdureid, et toetada oma sõjalisi operatsioone Mägi-Karabahhi konfliktipiirkonnas;
- S. arvestades, et 30. juulil 2018 mõrvati kolm auhinnatud Venemaa ajakirjanikku, kes olid uurimas Wagneri rühmituse kaevandamistegevust Kesk-Aafrika Vabariigis; arvestades, et ajakirjanike kaitse komitee andmetel oli Venemaa ajakirjanik Maxim Borodin, kes Wagneri rühmituse tegevusest Süürias 2018. aasta märtsis teada andis, üks mitmest ajakirjanikust, kes surid Venemaal siis, kui olid parajasti uurimas tundlikke ja ametivõimudele ebameeldivaid tagajärgi põhjustada võivaid küsimusi;
- T. arvestades, et 15. novembril 2021 teatas komisjoni asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja Josep Borrell ELi välisministrite konsensusest võtta 2021. aasta detsembris toimuval ELi välisasjade nõukogu istungil Wagneri rühmituse suhtes piiravaid meetmeid; arvestades, et 20. septembril 2021 hoiatas ta Wagneri rühmituse võimaliku osalemise eest Malis;
- U. arvestades, et Wagneri rühmituse ja Mali ametivõimude vaheline kokkulepe, millest on teada antud, sisaldab kava lähetada riiki 1 000 töövõtjat; arvestades, et EL on saatnud Malisse ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) missioonid;
- V. arvestades, et nõukogu võttis 7. detsembril 2020 vastu määruse (EL) 2020/1998, millega kehtestatakse kogu maailmas rakendatav inimõiguste rikkujate vastane ELi sanktsioonirežiim, mis võimaldab ELil kehtestada piiravaid meetmeid konkreetsetele

isikutele, üksustele ja asutustele, sealhulgas riikidele ja valitsusvälistele osalejatele, kes vastutavad ränkade inimõiguste rikkumiste ja kuritarvituste eest kogu maailmas või on nendega seotud; arvestades, et EL on kohustatud seda määrust inimõiguste rikkumise korral täielikult järgima;

1. väljendab suurt muret inimõiguste ja rahvusvahelise humanitaarõiguse arvukate rikkumiste pärast, millest eraõiguslike sõjaliste ja turvateenuste osutajate üha suureneva tegevuse tõttu järjest rohkem teada antakse ning mille eest ei ole veel peaaegu kedagi vastutusele võetud;
2. mõistab Wagneri rühmituse ja sellega seotud eraõiguslike sõjaliste üksuste poolt toime pandud kohutavad kuriteod kõige karmimalt hukka; rõhutab, et on kindlaid märke, et nende poolsõjaliste rühmituste rahastamise, väljaõppe, juhtimise ja operatiivjuhtimise eest vastutab Venemaa; rõhutab, et Wagneri rühmituse tegevus langeb kokku Venemaa mõju levikuga konfliktipiirkondades ja vastab sellele; on kindlalt veendunud, et Wagneri rühmitust ja teisi Venemaa juhitavaid turvavaldkonna töövõtjaid tuleks käsitleda Venemaa volitatud organisatsioonidena;
3. kutsub Venemaa ametivõime üles tagama Venemaa kriminaalkoodeksi, eelkõige selle artikli 359 täitmist, millega keelatakse palgasõdurite värbamine, väljaõpe, rahastamine ja materiaalne varustamine ning nende kasutamine relvastatud konfliktis; kutsub sellega seoses Venemaa ametivõime üles keelama ka riigiettevõtetel kasutada eraõiguslikke sõjaliste teenuste osutajaid, kelle tegevusala on rahvusvahelise humanitaarõigusega vastuolus olev palgasõdurite kasutamine;
4. rõhutab, kui oluline on seista vastu Wagneri rühmituse ja selle üksuste strateegiale, eelkõige selle identiteedi hägustamisele eri nimede kasutamisega, et vältida rahvusvahelist kontrolli;
5. kutsub kõiki riike, kes Wagneri rühmituse ja selle üksuste teenuseid kasutavad, eelkõige Kesk-Aafrika Vabariiki, üles katkestama nimetatud rühmituse ja selle töötajatega kõik sidemed; kutsub kõiki riike üles täitma oma kohustusi rahvusvahelise õiguse järgimise tagamisel, uurima teadaantud inimõiguste rikkumisi ja võtma vastutusele oma territooriumil asutatud ettevõtjaid, kui nad rikuvad oma tegevusega rahvusvahelist õigust toetab sellega seoses inimõigustega tegelevate rühmade ja üksikisikute jõupingutusi võtta Wagneri rühma liikmed Ukrainas, Süürias, Liibüas ja Kesk-Aafrika Vabariigis toime pandud kuritegude eest vastutusele;
6. on sügavalt mures märkide pärast, et Mali üleminekuvalitsus on kaalunud eraõiguslike sõjaliste teenuste osutajate, eelkõige Wagneri rühmituse kasutamist; nõuab tungivalt, et Mali ei liiguks selles suunas; on kindlalt veendunud, et Wagneri rühmituse kaasamine läheks vastuollu eesmärgiga taastada Malis rahu, julgeolek ja stabiilsus ning kaitsta Mali rahvast, mis on ELi põhieesmärgid ning mida viiakse ellu ÜJKP missioonide ja Mali võimude taotluse alusel tegutsevate ELi liikmesriikide kaudu;
7. on veendunud, et ELi missioonid ja operatsioonid ei suuda tagada partnerriikides nõuetekohaselt rahu, julgeolekut ja stabiilsust, kui samas riigis tegutsevad samaaegselt eraõiguslikud turvateenuste osutajad, keda süüdistatakse inimõiguste rasketes rikkumistes; juhib tähelepanu Aafrikas toimuvate ELi missioonide ja operatsioonide vastu suunatud sihipärasele desinformatsioonikampaaniatele, mille eest võivad Venemaa kaasaegse hübriidsõja raames olla vastutavad Wagneri rühmitus ja sellega

seotud üksused; kutsub Euroopa välis teenistuse strateegilise kommunikatsiooni töörühma asjaomaseid üksusi üles nendest desinformatsioonikampaaniatest aru andma;

8. kutsub ELi ja selle liikmesriike üles kasutama kõiki võimalusi, et anda asjaomastele riikidele teavet ohtude kohta, mis seostuvad Wagneri rühmituse ja sellega seotud üksustega liitumise või nendega koostöö tegemisega, ning tooma välja selle rühmituse senised hirmuäratavad inimõiguste rikkumised; ergutab valitsusi tagama, et sõjalise abi ja turvateenuste osutamise lepingutes välismaiste eraõiguslike sõjaliste ja turvateenuste osutajatega sisalduksid ranged rahvusvahelise humanitaarõiguse järgimise, demokraatliku järelevalve ja vastutuse sätted; ergutab riike tagama sõjaliste tugiteenuste lepingute sõlmimisel täielikku läbipaistvust, eelkõige mis puudutab nende territooriumil asuvate eraõiguslike sõjaliste ja turvateenuste osutajate arvu, ülesandeid ja käsuliine ning lepingute täitmiseks kasutatavat varustust;
9. palub Euroopa välis teenistusel koostada Wagneri rühmituse tegevuse kohta aruanne, et saada rühmituse poolt toime pandud eri rikkumistest selge ülevaade, mis omakorda aitaks tagada vastutuse nende erinevate kuritegude eest ja sillutaks teed kuritegude toimepanijate vastutusele võtmiseks rahvusvahelistes kohtutes; märgib, et parlament jätkab selle küsimuse tähelepanelikku jälgimist raporti ja võimalike kuulamiste kaudu;
10. kutsub ELi liikmesriike ja nende liitlasi üles suurendama Wagneri rühmitust ja temaga seotud üksusi puudutavate luureandmete jagamist;
11. kutsub komisjoni üles tagama, et vahendeid saavad riigid ei saaks mingil juhul kasutada ELi rahalisi vahendeid selliste inimõigusi eiravate eraõiguslike sõjaliste teenuste osutajate rahastamiseks; palub, et komisjoni tõstataks selle teema kõigi asjaomaste riikidega peetaval kahepoolsetel kõnelustel;
12. nõuab, et riigid, kus viiakse läbi ELi ÜJKP missioone ja operatsioone riigi suutlikkuse suurendamise toetamiseks, lõpetaksid lepingud inimõigusi rikkuvate eraõiguslike sõjaliste ja turvateenuste osutajatega; nõuab, et komisjon vaataks kriitiliselt läbi ELi toetuse Wagneri rühmitusega seotud valitsustele ja riigiasutustele; kutsub liikmesriike ja komisjoni üles hoiduma uute koostööprojektide alustamisest, millega antakse eelarvetoetust Wagneri rühmitusega seotud valitsustele; nõuab tungivalt, et liikmesriigid ja komisjon suunaksid selle eelarvetoetuse ümber kodanikuühiskonna organisatsioonidele ja projektidele, mis toovad otsest kasu nende riikide elanikkonnale;
13. tuletab meelde, et EL ja selle liikmesriigid peaksid kasutama eraõiguslikke turvateenuste osutajaid konfliktipiirkondades ainult oma hoonete kaitsmiseks või transpordi turvalisuse tagamiseks ning üksnes juhul, kui need ettevõtjad austavad täielikult inimõigusi ja rahvusvahelist humanitaarõigust; rõhutab, et eraõiguslikelt sõjaliste ja turvateenuste osutajatelt ei tohiks tellida selliseid teenuseid, mis eeldavad jõu kasutamist ja/või aktiivset osalemist vaenutegevuses, kui see ei toimu enesekaitseks, ning eraõiguslikel sõjaliste ja turvateenuste osutajatel ei tohiks mingil juhul olla lubatud ülekuulamistest osa võtta või neid läbi viia; usub kindlalt, et julgeolekut ja kaitset peaksid pakkuma eelkõige ametivõimud;
14. nõuab, et Wagneri rühmituse ja teiste Aafrikas tegutsevate eraõiguslike sõjaliste teenuste osutajate tegevust arutataks põhjalikult eelseisval ELi ja Aafrika tippkohtumisel;

15. kordab Liibüale pühendatud Pariisi konverentsil 12. novembril 2021 kõlanud üleskutset, et kõik välisvõitlejad, sealhulgas palgasõdurid, lahkuksid Liibüa territooriumilt; nõuab tungivalt, et Venemaa, Türgi, Araabia Ühendemiraadid ja kõik teised riigid järgiksid seda üleskutset ning lõpetaksid viivitamata palgasõdurite saatmise Liibüasse ja viiksid riigist välja seal praegu viibivad palgasõdurid;
16. nõuab tungivalt, et Venemaa võimud viiksid kõik palgasõdurid välja Ida-Ukrainast ja Krimmist; toetab Ukraina ametivõimude jõupingutusi tuua Krimmis ja Donbassis tegutsevad Wagneri rühmituse liikmed Ukraina kohtu ette ning kutsub Interpoli üles tegema nendes ja muudes sarnastes kohtuasjades tihedat koostööd;
17. väljendab heameelt asepresidendi / kõrge esindaja avalduse üle, et välisasjade nõukogu võtab peatselt vastu sihipärased ELi sanktsioonid Wagneri rühmitusega seotud isikute ja üksuste ning nendega koostööd tegevate isikute ja üksuste vastu, kasutades selleks olemasolevaid ELi sanktsioonirežiime, näiteks kogu maailmas rakendatavat inimõiguste rikkujate vastast ELi sanktsioonirežiimi; nõuab, et need sanktsioonid sisaldaksid reisikeeldu Wagneri töötajatele ja nende varade külmutamist; kutsub partnerriike, sealhulgas Aafrika Liidu liikmesriike üles sarnaseid sanktsioone kehtestama; nõuab, et ELi valmistaks ette ja võtaks vastu piiravad meetmed muude inimõigusi rikkuvate eraõiguslike sõjaliste ja turvateenuste osutajate suhtes;
18. kutsub kõiki ÜRO liikmesriike üles täielikult ratifitseerima ja rakendama Genfi konventsioonide lisaprotokolle ning tugevdama rahvusvahelist õigust palgasõdurite kasutamise tegelikuks keelustamiseks Aafrika Ühtsuse Organisatsiooni 1977. aasta konventsiooni (Aafrikas palgasõdurite kasutamise kaotamise kohta), 1989. aasta rahvusvahelise konventsiooni (palgasõdurite värbamise, kasutamise, rahastamise ja väljaõpetamise keelustamise kohta) ning 2008. aasta Montreux' dokumendi vaimus;
19. nõuab, et EL ja selle liikmesriigid tagaksid, et eraõiguslike sõjaliste ja turvateenuste osutajate jaoks oleks olemas selge ja siduv õigusraamistik, eelkõige ÜRO avatud valitsustevahelise avatud tööühma raames ja eriti seoses suurte projektidega ELi-välistes riikides, kus neid rahastavad ELis asuvad investorid või finantseerimisasutused, ning et selliste projektide üle teostataks läbipaistvat järelevalvet; ootab, et raamistiku kavand saadetakse laiali 2022. aasta aprillis; nõuab, et eraõigusliku sõjaliste ja turvateenuste osutajaga lepingu sõlmivad üksused kehtestaksid kohustuslikud hoolsuskohustuse nõuded;
20. toetab ÜRO tööühma tööd; palub, et riigid, kus eraõiguslikud sõjaliste ja turvateenuste osutajad on teadete kohaselt pannud väidetavalt toime tõsiseid inimõiguste rikkumisi, kutsuksid palgasõdurite kasutamise küsimustega tegeleva ÜRO tööühma kiiremas korras ametlikule visiidile;
21. nõuab tungivalt, et EL ja selle liikmesriigid võtaksid otsustavaid meetmeid eraõiguslike sõjaliste ja turvateenuste osutajate vastutuses esinevate puudujääkide kõrvaldamiseks, sealhulgas seoses läbipaistvuse järelevalve ja seirega; tuletab kõigile riikidele meelde kohustust tagada, et nende jurisdiktsiooni alla kuuluvad või nende territooriumil tegutsevad eraõiguslikud sõjaliste ja turvateenuste osutajad austaksid inimõigusi; rõhutab vajadust tagada eraõiguslike sõjaliste ja turvateenuste osutajate tegevusest tulenevate inimõiguste rikkumise korral õiguskaitsevahendid, sealhulgas kriminaalkaristused; nõuab kõigile rikkumiste, sealhulgas Venemaa palgasõdurite toime pandud kuritarvituste ohvritele takistusteta juurdepääsu õigusemõistmisele ja

õiguskaitset; nõuab, et EL ergutaks ja toetaks riiklike ja rahvusvaheliste jurisdiktsioonide pingutusi kriminaalmenetluste algatamiseks, et võtta eraõiguslikud sõjaliste ja turvateenuste osutajad inimõiguste rikkumiste eest vastutusele; kutsub Venemaad üles tegema sel eesmärgil täielikku koostööd ÜRO, ELi ja nende riikidega, kus Wagneri rühmitus on väidetavalt kuritegusid toime pannud;

22. on arvamusel, et ELi väljaõppemissioonide tugevdamine aitaks mõjusamalt kaasa julgeolekusektori reformile partnerriikides; on arvamusel, et Euroopa rahutagamisrahastu kiire rakendamine täielikus kooskõlas relvaekspordi kontrolli käsitleva nõukogu ühise seisukohaga¹, rahvusvahelise inimõigustealase õigusega, rahvusvahelise humanitaarõigusega ning mõjusate läbipaistvussätetega (k.a rahastu raames pakutava varustuse üksikasjalik loetelu) suurendaks ELi mõju partnerriikide relvajõudude suutlikkuse suurendamisel ning tagaks selle, et nad ei kasuta selliseid eraõiguslikke sõjaliste ja turvateenuste osutajaid, kes ei jaga meie väärtusi;
23. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Venemaa Föderatsiooni parlamendile.

---

¹ Nõukogu 8. detsembri 2008. aasta ühine seisukoht 2008/944/ÜVJP, millega määratletakse sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi kontrolli reguleerivad ühiseeskirjad (ELT L 335, 13.12.2008, lk 99).